

РОЗРОБКА ТА ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

УДК 658.122

Малєєв М.В. студент 4 курсу
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. Семена Кузнеця

Становлення ринкової системи господарювання та розвиток досконалих конкурентних відносин між її суб'єктами в Україні вимагають впровадження одночасно керівного та керованого організаційно-економічного механізму, здатного забезпечити стабільне ефективне функціонування найважливіших структурних одиниць - промислових підприємств - та мобільно інтенсифікувати відтворювальні процеси як на локальному, так і на глобальному рівнях. Отже, на практиці важливо знайти дієві напрями підвищення ефективності функціонування підприємств.

Для розв'язання завдань управління ефективністю важливого значення набуває класифікація резервів підвищення ефективності та детальний аналіз їх значення для сучасного підприємства. Проблема визначення економічної ефективності діяльності підприємства пов'язана з визначенням відповідного критерію ефективності і формуванням системи показників. При цьому визначення загальної ефективності діяльності підприємства вимагає врахування багатьох чинників. Саме тому комплексне вирішення проблеми пошуку можливих шляхів підвищення ефективності роботи підприємств є складним, але водночас надзвичайно актуальним завданням.

Основою здійснення дослідження обраної тематики стали праці провідних вчених, фахівців, науковців, зокрема дослідженням показників підвищення ефективності роботи підприємства займалися Бойчик І.М., Гетьман О.О., Ковальчук І.В., Покропивний С.Ф., Пономарьова Ю.В., Сідун В.А., Шаповал В.М. та інші.

Метою статті є розробка та обґрунтування заходів підвищення ефективності діяльності промислових підприємств в сучасних умовах господарювання.

Методика вивчення економічної ефективності полягає у відношенні результату виробництва до витрачених ресурсів, тобто одержаного економічного ефекту до витрат на його досягнення. Розрізняють результат самого процесу виробництва, який може виступати у формі прибутку і кінцевий народногосподарський результат роботи підприємства, який, крім обсягів виготовленої продукції, враховує її споживну вартість, значимість для суспільства [1, с. 352].

Проблема підвищення ефективності виробництва полягає в забезпеченні максимально можливого результату на кожен одиницю витрачених трудових, матеріальних, фінансових та інших ресурсів. Тому критерієм ефективності виробництва в макроекономічному масштабі є зростання продуктивності суспільної праці. Кількісний вираз цього критерію відображається через систему показників економічної ефективності виробництва. Ця система містить такі групи показників [3, с. 448-449]:

1) узагальнюючі показники економічної ефективності виробництва (рівень задоволення потреб ринку, виробництво продукції на одиницю витрат ресурсів, витрати на одиницю товарної продукції, прибуток на одиницю загальних витрат, рентабельність виробництва, народногосподарський ефект від використання одиниці продукції);

2) показники ефективності використання живої праці (трудомісткість одиниці продукції, відносне вивільнення працівників, темпи росту продуктивності праці, частка приросту продукції за рахунок росту продуктивності праці, коефіцієнт ефективності використання робочого часу, економія фонду оплати праці, випуск продукції на 1 грн. фонду оплати праці);

3) показники ефективності використання основних засобів (фондовіддача основних засобів, фондомісткість продукції, рентабельність основних засобів, фондовіддача активної частини основних засобів);

4) показники ефективності використання матеріальних ресурсів (матеріаломісткість продукції, матеріаловіддача, коефіцієнт використання найважливіших видів сировини і матеріалів, витрати палива і енергії на 1 грн. виготовленої продукції, економія матеріальних витрат, коефіцієнт вилучення корисних компонентів із сировини);

5) показники ефективності використання фінансових коштів (коефіцієнт оборотності обігових коштів, тривалість одного обороту нормованих оборотних коштів, відносне вивільнення обігових коштів, питомі капіталовкладення, капіталовкладення на одиницю введених потужностей, рентабельність інвестицій, строк окупності інвестицій);

6) показники якості продукції (економічний ефект від поліпшення якості продукції, частка продукції, яка відповідає кращим світовим і вітчизняним зразкам, тощо).

Основні чинники підвищення ефективності виробництва - це підвищення його технічного рівня, вдосконалення управління, організації виробництва і праці, зміна обсягу і структури виробництва, поліпшення якості природних ресурсів та інші [1, с. 352-353].

Сутність проблеми підвищення ефективності діяльності промислового підприємства полягає в тому, щоб на кожну одиницю ресурсів (витрат) досягати максимально можливого збільшення обсягу виробництва (доходу, прибутку). Кількісна визначеність і зміст критерію відображаються в конкретних показниках ефективності виробничо-господарської та іншої діяльності суб'єктів господарювання [2, с. 469-470].

Таким чином, ефективність промислового підприємства - це комплексне поняття, що висвітлює кінцеві результати використання ресурсів за певний проміжок часу, головною ознакою якого може бути необхідність досягнення мети виробничої діяльності підприємства з найменшими витратами сировини, праці або часу. Успішна реалізація стратегії розвитку підприємства передбачає здійснення результативної, ефективної та конкурентоспроможної господарської діяльності [5, с. 536].

Проблема підвищення ефективності виробництва та діяльності промислового підприємства в цілому полягає в забезпеченні максимально можливого результату на кожну одиницю витрачених трудових, матеріальних і фінансових ресурсів. Основні чинники підвищення ефективності роботи промислового підприємства полягають в підвищенні його технічного рівня, вдосконаленні управління, організації виробництва і праці, зміні обсягу та структури виробництва, поліпшенні якості природних ресурсів тощо. Лише вміле використання всієї системи

зазначених чинників може забезпечити високі темпи зростання ефективності виробництва сучасного промислового підприємства.

Література

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства : Навч. посіб. / І.М. Бойчик. - [вид. 2-ге, доп. і перероб.]. - К. : Атіка, 2014. - 528 с.
2. Гетьман О.О. Економіка підприємства : Навч. посіб. / О.О. Гетьман, 2013. - 345с.
3. М. Шаповал.. - [2-ге вид.]. - К. : Центр учбової літератури, 2015. - 488с.
4. Економіка підприємства: підручник / За заг. ред. 2012.– 474с.
5. Ф. Покропивного. - [вид. 2-ге, перероб. та доп.]. - К.:КНЕУ,2014. – 528с.
6. Сідун В.А. Економіка підприємства : Навч. посіб. / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова. - [вид. 2-ге, перероб. та доп.]. - К. : Центр навчальної літератури, 2013. – 329с.
7. Ковальчук І.В. Економіка підприємства : Навч. посіб. / І.В. Ковальчук. - К. : Знання, 2012. - 697 с.

Науковий керівник
к.е.н., доц.

Матвієнко-Біляєва Г.Л.